

Sædding-Gjesing området

PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Vi fremmer trivsel, læring, udvikling og dannelse

BARNET I CENTRUM

Bakkegården
Fyrparken
Grønlandsparken
Norddalsparken
Tarphagevej
Ådalsparken
Åmosehuset

Indhold

Om Sædding/Gjesing området	3
Det pædagogiske grundlag	4
Børnesyn, Dannelse og børneperspektivet, Leg, Læring og Børnefællesskaber	5
Børnesyn	5
Systemisk tænkning	5
Hjernesmart pædagogik	6
Dannelse, børneperspektiv og børnefællesskaber	6
Deltagelsesstigen	6
Leg og læring	7
Inkluderende læringsmiljøer for alle børn og børn i udsatte positioner	8
Samarbejde med forældre	9
Sammenhænge i overgange	10
Overgang fra dagpleje til børnehave	10
Interne overgange fra vuggestue til børnehave	10
Overgangen til førskole og 0.klasse	10
Inddragelse af lokalsamfundet	11
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	12
De seks læreplanstemaer	13
Alsidig personlig udvikling	14
Social udvikling	15
Kommunikation og sprog	16
Krop, sanser og bevægelse	17
Natur, udeliv og science	18
Kultur, æstetik og fællesskab	19
Evalueringskultur	20
Bilag 1: 5 ture i karrusellen	21

Om Sædding/Gjesing området

Sædding-Gjesing området er en områdeinstitution bestående af 7 afdelinger, der alle har vuggestue- og børnehavepladser. Afdelingerne ligger spredt på et geografisk større område og afdelingerne har forskellige størrelser og antal pladser. I Sædding ligger Ådalsparken, Åmosehuset, Fyrparken, Tarpbagevej og Norddalsparken. I Gjesing ligger Bakkegården og Grønlandsparken.

Alle afdelinger har gode store legepladser og ligger tæt på større grønne områder og skov. I Sædding ligger alle afdelinger endvidere i gåafstand til strand.

Norddalsparken har tilknyttet udflytterbus og udflytter basen ligger på Sjelborg gl. skole. Alle afdelinger har lad-elcykler, så det er muligt at besøge hinanden og komme på små udflugter, der er lidt længere væk fra afdelingen.

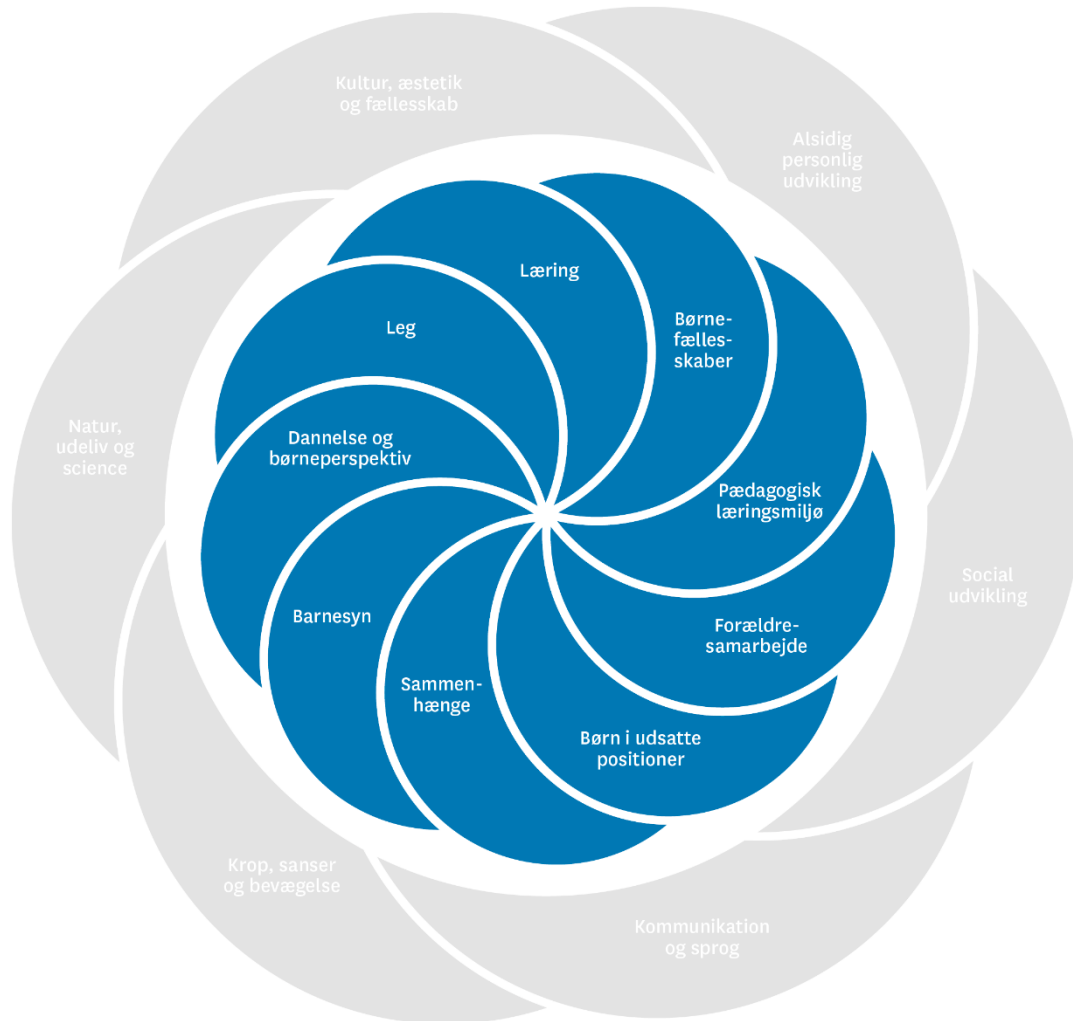
Norddalsparken er som den eneste afdeling ikke opdateret på de fysiske rammer og ligger p.t. på tre matrikler. I 2022 påbegynder nybyggeri i ét fælles hus på de nuværende grunde.

Ådalsparken og Åmosehuset skal fusionere i 2021.

Sammensætningen af børnegrupperne er forskellige i området, hvor nogle rummer mere diversitet end andre set i forhold til tosprogede, social baggrund og socioøkonomiske forhold.

Det pædagogiske grundlag

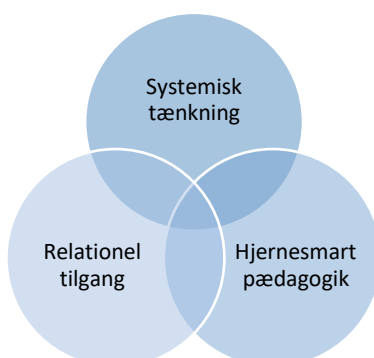

I det følgende beskriver vi, hvordan centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene.

Børnesyn

Vi arbejder overordnet med udgangspunkt i systemisk tænkning, relationel tilgang og en hjernesmart pædagogisk forståelse.

Systemisk tænkning¹

Sprog og kommunikation er betydningsfulde elementer i at forstå verden og indgå i samspil med andre. Vi arbejder ud fra et mindset om, at *sproget skaber vores virkelighed* og at *det vi sætter lys på, får vi mere af*. Derfor må vi være opmærksomme på, hvordan vi taler om og hvilke formuleringer vi bruger i beskrivelse af barnet.

Vi har et resourcesyn og vores udgangspunkt er, at barnet altid gør det bedste det kan. Vores dynamiske mindset og refleksion er i højsædet og vi er opmærksomme på, at der er flere perspektiver og forståelser af en given præmis eller kontekst. Vi arbejder bevidst med et helhedsorienteret blik, hvor vi ved, at konteksten er afgørende for barnets muligheder.

Relationel tænkning²

Vi skabes i samvær med andre og ingen udvikler sig alene i verden. Det er således en forudsætning for barnets trivsel, at det har et tilhørsforhold og derfor er fællesskaber betydningsfulde. Vi påtager os et professionelt ansvar for arbejdet med barnet, hvor vi indgår i en ligeværdig relation med barnet for at understøtte en sund kognitiv udvikling.

Vi inddrager og har respekt for barnets intentioner, initiativer og meninger i et tillidsfuldt miljø. Dette

¹ Inspireret af "Systemisk ledelse, den refleksive praktiker" af Carsten Hornstrup et al. 2011

² Inspireret af "Systemisk ledelse, den refleksive praktiker" af Carsten Hornstrup et al. 2011

skabes ved, at vi er nærværende og har en anerkendende tilgang, hvor bevidstheden om interaktionen mennesker imellem og betydningen af, at vi lykkes sammen, har en stor rolle.

Hjernesmart pædagogik ³

Mennesker sanser og føler igennem den kontakt, omsorg, interaktioner og imitationer, vi har i relationen med andre. Vi arbejder ud fra hjernesmart tilgang og hjernens muligheder for at udvikle sig.

Vi er opmærksomme på barnets nærmeste udviklingszone og at barnet får erfaringer der ligger i forlængelse af, hvad det allerede kan. Vi arbejder ud fra, at alle har brug for temposkift i løbet af en dag (arousal). Vi har en grundlæggende forståelse for adfærd og regulering og er bevidste om vores egen ageren.

Vi arbejder nærværende med mødeøjeblikkene og stjernestunderne, hvor vi tuner os ind på barnet, idét vi udstråler at vi vil barnet, er troværdige, engagerede og nærværende.

Dannelse, børneperspektiv og børnefællesskaber

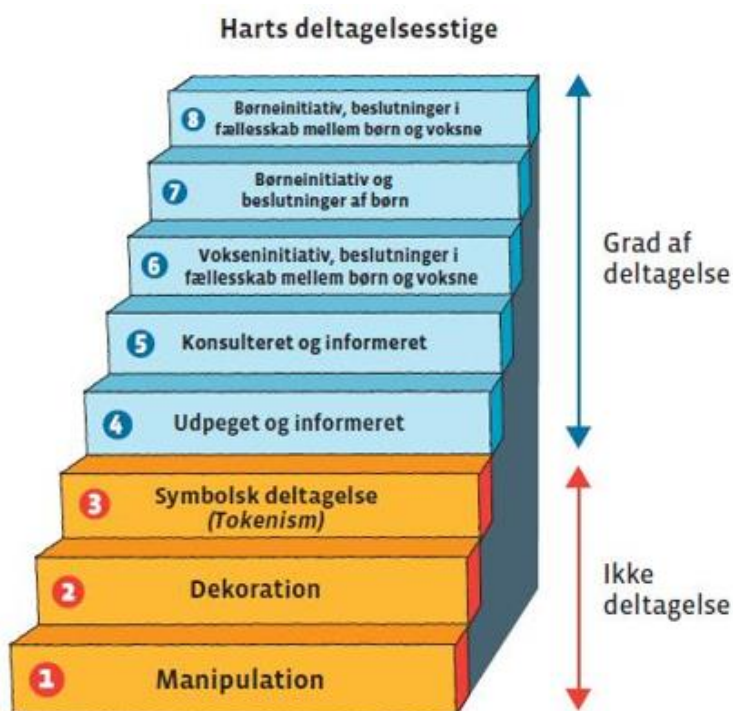
Vi bestræber os på at forstå barnets kropssprog og udtryksformer. Vi er nysgerrige på, hvordan barnet oplever verden og forholder os undrende og reflekterende til dette med respekt for barnets oplevelse.

Det er vigtigt at være opmærksomme på at tage afsæt i den kontekst og de relationer barnet er i. Vi er bevidste om at være gode rollemodeller og har en reflekterende tilgang til egen praksis.

Vi arbejder med at inddrage, udforske og tage udgangspunkt i børneperspektivet, hvor det er et vigtigt element at indarbejde en systematik i tilgangen til dette.

Deltagelsesstigen er et refleksionsredskab over hvorfor og i hvilket omfang børnene inddrages i forskellige sammenhænge.

Forklaring på trinene: 1, 2 og 3 er der, hvor børnene gør det, som de voksne siger, de skal. De voksne spørger børnene, men fortæller ikke, hvad svarene er en del af. På trin 4, 5 og 6 er børn informanter, de spørges om lyst til deltagelse. De sidste trin 7 og 8 er der, hvor børnene starter projekter/ er initiativtager og inviterer de voksne.⁴

³ Inspireret af <http://www.neuroaffect.dk/> og <https://hjernesmart.dk/>

⁴ "Inddragelse af børns perspektiver", publikation 2019. undervisningsministeriet

Det er vores opgave at sætte rammerne for børnefællesskaberne og vi lægger vægt på at børnene indgår i forskellige relationer, både i store og små sammenhænge, samt på tværs af alder og grupper.

Vi arbejder med demokrati på mange måder i flere sammenhænge i løbet af dagen. Det kan være medbestemmelse på aktiviteter at vente på tur, respekt for barnets mening, at alle bliver hørt og hvordan vi kan tale sammen, når vi ikke er enige. For os er det betydningsfuldt, at barnets stemme bliver hørt og anerkendt.

Vi arbejder målrettet med empatisk nysgerrighed i vores pædagogiske praksis og tilstræber at arbejde kontinuerligt med at udvikle vores pædagogiske praksis i.f.t. dannelse og demokrati.

Leg og læring

Vi ser leg og læring som sociale processer, der foregår i og er afhængige af de sociale sammenhænge, som barnet indgår i. Leg og læring finder sted hele dagen - i planlagte aktiviteter, hverdags rutiner og i barnets spontane leg.

Børnene skal opleve, at vi er nærværende, nysgerrige og leger med. Det er endvidere vores opgave at have overblik over børnefællesskaberne og hvordan en inkluderende praksis kan etableres. Vi viser respekt for børnenes lege og tilbyder hjælp, når der er behov for det. Vi griber børnenes initiativer, ønsker og ideer, så de oplever sig taget alvorligt, samtidig med at legen udvikler sig. Vi har en iagttagende, en medskabende og en initierende rolle, så børnene oplever sig mødt og anerkendt.

Vi vurderer, om der er behov for at gå ved siden af, foran eller bagved børnene. Vi har en stor viden om og forståelse af, hvordan børn lærer og udvikler sig. Vi arbejder ud fra en struktureret og reflekteret pædagogisk praksis, der udfordrer vores perspektiv på børnenes leg og læring bl.a. ved en systematisk evaluerende tilgang og uddannelse.

I 2020 får vi i området uddannet 7 pædagoger i et diplommodul: Leg, Læring og Kreativitet. Den nye viden skal efterfølgende forankres i de enkelte afdelinger samt på tværs i området. Alt pædagogisk personale er uddannet Play Agents ved at have deltaget i *Læring gennem workshop*, hvor der er fokus på legens værdi og muligheder i arbejdet med børns udvikling, læring og trivsel.

Inkluderende læringsmiljøer for alle børn og børn i udsatte positioner

Vi lægger vægt på, at læringsmiljøerne er tilrettelagt, så alle børn får mulighed for at mestre eget liv. Vi giver plads til, at barnet kan deltage i mindre eller større fællesskaber, afhængigt af barnets ønsker, behov og forudsætninger.

Det er vores faglige ansvar, at barnet indgår i et læringsmiljø, der sikrer succesoplevelser.

Vi fungerer som rollemodeller og har en professionel bevidsthed om egne handlinger og tager ansvaret ved at være tydelige voksne og tage ledelsen af læringsmiljøet.

I de didaktiske pædagogiske overvejelser sikrer vi en differentieret pædagogisk tilgang til det enkelte barns behov. Det er det pædagogiske personales ansvar at sikre et inkluderende læringsmiljø for alle børn.

Det gør vi ud fra et dynamisk mindset⁵ som afspejles i mangfoldige læringsmiljøer. I læringsmiljøerne er fællesskabet af stor betydning for det enkelte barns muligheder, fordi vi udvikler os i samspil med andre.

Vi arbejder ud fra en systematisk og evaluerende tilgang i planlægningen og tilrettelæggelse af de pædagogiske læringsmiljøer for at sikre alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Som redskab anvender vi Hjernen og Hjertet, som er med til at sikre en tidlig indsats for børn.

Vi udarbejder TOPI vurdering⁶ min. 1x årligt. TOPI er personalets fælles faglige vurderinger af barnets trivsel, læring og udvikling.

Vi samarbejder med Pædagogisk Enhed for at sikre alle børns trivsel og udvikling. Ved Pædagogisk Enhed kan vi trække på tale-høre lærer, psykologer, fysioterapeuter, læringskonsulenter m.m. Derudover samarbejder vi med sundhedsplejen og områderådgiver. Vi arbejder tværfagligt med en TVÆRSstruktur i Esbjerg kommune med planlagte Tværs-Enheds møder⁷, hvor vi målretter indsatsen omkring det enkelte barn.

Forældrene er betydningsfulde samarbejdspartnere både i dagligdagen men også i forhold til inkluderende fællesskaber.

⁵ Se Ek-net under "Børn og dagtilbud" / "Interne udviklingsprojekter"

⁶ Se Ek-net under "Tidlig opsporing og indsats, TOPI"

⁷ Se Ek-net under "TVÆRS samarbejdet"

Samarbejde med forældre

Vores samarbejde med forældrene er vigtigt i forhold til at fremme barnets udvikling, trivsel, læring og dannelse samt deltagelsesmuligheder i fællesskaber.

Gennem den daglige kontakt og dialog bestræber vi os på, at forældrene føler sig velkomne og trygge ved at aflevere deres barn i afdelingen. De skal opleve et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde med os, så børnene får de bedst mulige trivsels- og udviklingsbetingelser. I mødet med forældrene tager vi udgangspunkt i den enkelte families liv og samarbejder derfor differentieret. Gensidig respekt, dialog, sparring og vejledning er med til at støtte op om de bedste opvækstbetingelser for barnet.

Vi prioriterer indkøring højt, så barnet får en god og tryk overgang til institutionen. I samarbejdet med forældrene udarbejdes en individuel plan for, hvordan dette skal foregå. Når barnet får tilbudt plads, aftales et møde mellem pædagogisk leder, en medarbejder og forældrene om barnet og dets vaner.

Forældrene vil gennem barnets tid i børnehaven og vuggestuen opleve faste samtaler der sikrer, at samarbejde med forældrene fremmer barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Yderligere oplysninger om forældresamarbejdet kan findes i Sædding Gjesing områdets folder "Forældresamarbejde", denne findes på områdets hjemmeside samt på afdelingernes Tabulex/Aula.

Vi informerer via Tabulex/Aula, så forældrene kan samtale med barnet om barnets oplevelser i daginstitutionen. Derudover dokumenterer vi vores pædagogiske arbejde bl.a. læringsmiljøerne og børnefællesskaberne via digitale medier, PicCollage, udstillinger og beskrivelser m.m. Vi værner om at skabe kobling mellem institution og hjem bl.a. ved at opfordre til forældreinddragelse omkring de forskellige emner vi arbejder med.

Der holdes årlige arrangementer for børn og forældre som f.eks. sommerfest, forældremøder, forældrekaffe m.m.

Der er en fælles Områdebestyrelse for Sædding Gjesing området, som består af en forældrerepræsentant fra hver af områdets afdelinger, to personalerepræsentanter, stedfortræder samt områdeleder.

Så vidt muligt deltager afdelingens områdebestyrelsesrepræsentant ved ansættelsessamtaler. Alle afdelingerne har derudover lokale forældreråd.

Sammenhænge i overgange

Overgang fra dagpleje til børnehave

Lokalt bliver der afholdt årlige møder mellem pædagogiske ledere fra dagplejen og daginstitution, hvor det lokale samarbejde planlægges. Når et barn skal fra dagpleje i børnehave aftales der besøg inden opstart og der bliver efter behov afholdt overleveringsmøder.

Interne overgange fra vuggestue til børnehave

Når barnet skal fra vuggestue til børnehave, er der etableret interne besøgsdage. Barnet besøger børnehaven sammen med vuggestuepersonale flere gange inden opstart. Herudover er der overleveringssamtaler, hvor forældre og kontaktpædagog fra vuggestue og børnehave deltager.

Overgangen til førskole og 0.klasse

Vi har etableret en samarbejdsstruktur med BOHR-distriktet i forhold til Smart Skolestart med fælles mål for overgangen, så der skabes sammenhæng og progression i forhold til børnenes læring og trivsel.

Vi samarbejder med skolerne i området om forskellige arrangementer i løbet af året samt gensidige besøg i daginstitution og skole. Vi har i fællesskab med BOHR-distriktet udarbejdet en pjece og en årsplan for samarbejdet, så der er en rød tråd i de indsatser og aktiviteter, der udføres i forhold til det enkelte barn. Vi arbejder med storebørns-grupper, hvor kommende skolebørn samles og der arbejdes målrettet med overgangen til førskolen.

Målet med samarbejdet er at etablere et pædagogisk læringsmiljø for børnene, der guider og understøtter dem i de nye udfordringer, i at være vedholdende, i at kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i nye som kendte relationer med børn og voksne.

Vi arbejder med børnenes dannelse og demokratiforståelse, ved at børnene er med til at skabe deres egen læring. Vi forbereder børnene til skolestart via leg, planlagte og spontane aktiviteter, som kan være medskabende til en tryk overgang fra børnehave til skole. Derudover er der overlevering mellem dagtilbud og skolen, hvor vi bruger overgangsbeskrivelser i Hjernen & Hjertet.

I storebørns-grupperne er der bl.a. fokus på at støtte børnenes generelle trivsel, udvikling, læring og dannelse. Personalet guider børnene til at være mere selvstændige og de udfordres på deres personlige udvikling samt i at samarbejde og kunne tackle succes og nederlag.

Se desuden Sædding Gjesing områdets folder for SMART skolestart samarbejde, *denne findes på områdets hjemmeside* samt på afdelingerne Tabulex/Aula.

Inddragelse af lokalsamfundet

Naturen og nærmiljøet er vigtigt for børns læring og udvikling, derfor gør vi brug af lokalmiljøets muligheder, så som strand, skov, bibliotek, Fiskerimuseet, legepladser og aktivitetssale. I det omfang det er muligt, benytter vi Midtgård og Myrthuegård som er natur- og kulturformidlingscentre. Vi samarbejder med og besøger f.eks. ældrecentre, lokale skoler, uddannelsesinstitutioner (UC-Syd, Social og sundhedsskolen, Musikkonservatoriet) og andre kulturelle tilbud, som kan bidrage til pædagogiske læringsmiljøer.

Vi arbejder målrettet ud fra følgende pædagogiske princip, som områdebestyrelsen har besluttet:

"Natur og nærmiljø" - Udeliv er vigtigt for vores børn, og de skal gå på opdagelse i vores nærmiljø.

Vi mener naturen og nærmiljøet er vigtigt for vores børns læring og udvikling, derfor skal dette være i centrum for den pædagogiske praksis i Sædding-Gjesing området. Med nærmiljø mener vi, at byen, havnen og det lokale foreningsliv har meget at byde på, og vi ønsker at vores børn skal være en del af de omgivelser, de lever i.

Afdelingerne bør så vidt muligt, søge samarbejde med foreninger, lokale virksomheder og uddannelsesinstitutioner, samt sparring med de tilbud som f.eks. naturvejledere kan bidrage med i pædagogiske forløb.

I forlængelse af dette princip opfordrer områdebestyrelsen forældrene til at byde ind med ideer og eventuelle kontakter til oplevelser i nærmiljøet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vores indretning er dynamisk og tilgodeser børnegruppens alder, interesse og udvikling f.eks. meget gulvplads til leg og små rum i rummet. Det **fysiske børnemiljø** er indrettet med tilgængeligt legetøj og materialer, som vækker børnenes nysgerrighed og inspirerer til leg. Vi arbejder så vidt muligt med børnene i mindre grupper, hvilket sammenholdt med den daglige struktur mindsker støjniveauet.

Vi har et trygt **psykisk børnemiljø**, hvor børnene mødes med anerkendelse, engagement og forståelse for barnets udgangspunkt. Den pædagogiske tilgang er præget af respekt for hinandens grænser og forskelligheder, hvor der er fokus på samspillet i børnegrupperne.

Det er betydningsfuldt, at der er et højt **æstetisk børnemiljø**, hvor de fysiske rammer så vidt muligt fremstår velholdte og opryddelige. Børnene inddrages i udsmykningen af grupperummene efter årstid og traditioner og ligeledes i dokumentation af oplevelser i hverdagen. Der er fokus på, at dette hænger i børnehøjde, da det lægger op til videre læring, genkendelighed og stolthed.

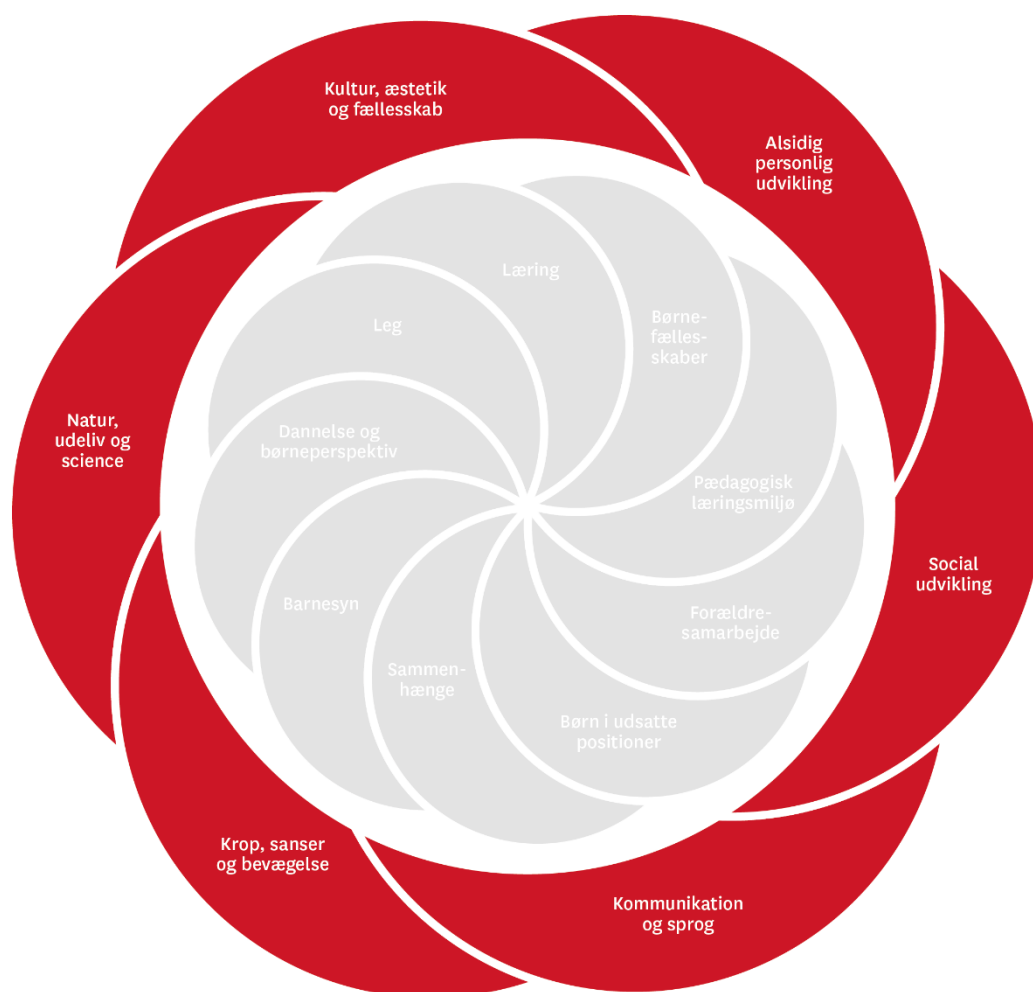
Vi inddrager børnene i at skabe overskuelighed i garderoben og på grupperummet. Læringsmiljøerne stimulerer og inspirerer til både bevægelse og fordybelse.

Børneperspektivet er fundamentet i arbejdet med børnemiljøet. Ved at være opsøgende og nysgerrig på, hvordan verden opleves fra børnehøjde, anerkender og respekterer vi, at børnene har deres egne meninger. Børnene bliver aktive medspillere i børnemiljøet bl.a. via børnemøder / Fri for mobberi, samt med materiale fra bl.a. www.DCUM.dk og www.EMU.dk.

De seks læreplanstemaer

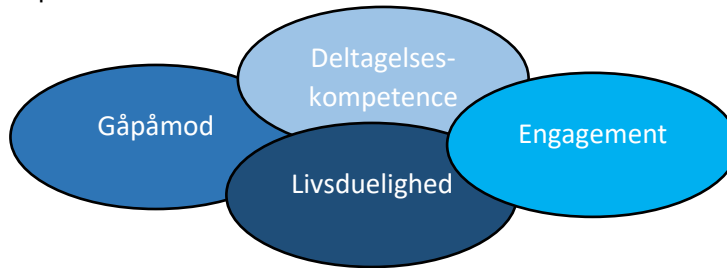

Vi arbejder med forskellige overordnede emner i Sædding/Gjesing området f.eks. "barn i Esbjerg", "gamle dage", leg og førstehjælp i børnehøjde, hverdagsrutiner og venskaber, legeplads og udeliv. I disse emner er alle læreplanstemaerne integreret i forskelligt omfang efter børnegruppens behov og perspektiver.

Alsidig personlig udvikling

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og imellem børn. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Det pædagogiske personales rolle:

- At være nærværende i samtaler med barnet - "fem ture i karusellen"
- Gennem evaluerende praksis arbejdes der ud fra barnets NUZO
- At være tydelig omkring barnets værdi og betydning for fællesskabet
- At have et ressourcesyn

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- Så der gennem leg, rutiner og planlagte aktiviteter skabes læring hele dagen.
- Så vi arbejder med forskellige gruppesammensætninger med udgangspunkt i børnenes alder og udvikling
- Så børnene medinddrages og involveres i praktiske gøremål og planlægning af det pædagogiske læringsmiljø.
- Så vi styrker børns evne til at argumentere og være nuancerede samt bevidste om at der findes andre meninger og perspektiver.

Særligt for de 0-2 årige:

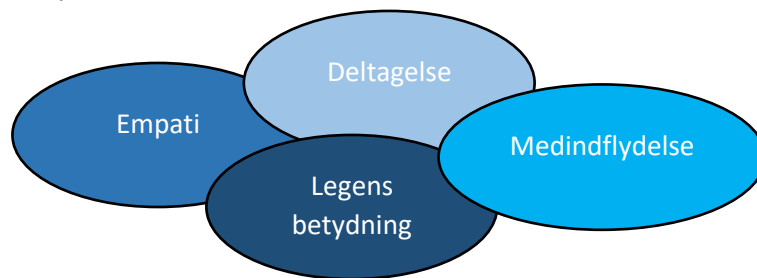
- Være tydeligt i sit kropssprog og forstå barnets signaler
- Selvstændighed, selvhjulpethed
- Sund professionel tilknytning
- Det barnet kan selv skal det selv
- Det barnet ikke kan endnu, øver vi os på
- Støtte barnet i at forhandle, give og tage

Særligt for de 3-6 årige:

- Ser individuelt på barnet og laver aftaler
- Ser hvert barns behov for støtte
- Er bevidst om sin rolle ift. palcering
- Lader barnets stemme blive hørt
- Selvstændighed, selvhjulpethed
- Det barnet kan selv skal det selv
- Det barnet ikke kan endnu, øver vi os på
- Støtte barnet i at forhandle, give og tage

Social udvikling

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource og som bidrager til demokratisk dannelse.

Det pædagogiske personales rolle:

- Udviser nysgerrighed omkring børnenes perspektiver og initiativer
- Har særligt fokus på barnets sociale kompetencer da disse danner grundlag for barnets læring indenfor de øvrige læreplanstemaer
- At støtte børnene i at danne venskaber og opbygge lege
- At påtage sig læringsledelse
- At støtte barnet i at anerkende og respektere forskelligheder
- Hjælpe barnet/børnene i konflikter med at sætte ord på frustrationer og følelser
- Kan gøre brug af bevidst børnesammensætning

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- så der skabes rum for både vilde fysiske lege og stillesiddende aktiviteter
- Så der er fokus på, at legen er et bærende element for udviklingen af børnenes sociale kompetencer
- Så Fri for mobberi og frydlege understøtter børnenes sociale udvikling
- Så små grupper styrker børnene i tilegnelse af sociale kompetencer som de kan bruge i det store fællesskab.
- Så børnene inddrages i dialoger om etiske og moralske dilemmaer

Særligt for de 0-2 årige:

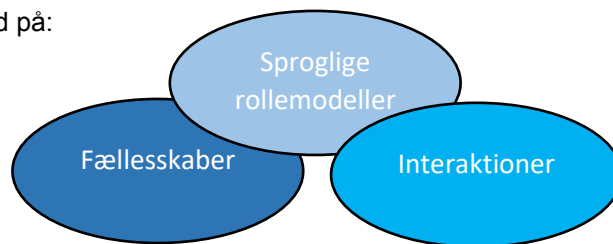
- Støtte barnet i at forhandle (give - tage)
- Hjælpsomhed og vensomhed
- "Få øje på" egne og andres kvaliteter/egenskaber
- Behovsudsættelse i forhold til andre
- Konfliktløsning hvor den voksne er helt tæt på, hele vejen

Særligt for de 3-6 årige:

- Støtte barnet i at forhandle (give - tage)
- Hjælpsomhed og vensomhed
- "Få øje på" egne og andres kvaliteter/egenskaber
- Behovsudsættelse i forhold til andre
- Konfliktløsning med den voksne ved siden af, bagved

Kommunikation og sprog

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogisk læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Det pædagogiske personales rolle:

- Er respektfuld og anerkendende i den kommunikative tilgang
- Stiller åbne spørgsmål
- Er nysgerrig og nærværende i dialogen
- At udarbejde sprogvurdering på børn, hvor man er bekymret for den sproglige udvikling
- At undre sig sammen med børnene
- 5 ture i karrusellen
- Har opmærksomhed på egen betoning, mimik og sprogets mangfoldighed

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- Så der indrages alternativ, supplerende kommunikation ved behov
- Så indretning og struktur skaber rum for sproglig udvikling og kommunikation
- Så børnenes undersøgende og undrende tilgang stimuleres
- Så børnene understøttes i konflikthåndtering
- Så der introduceres forskellige udtryksformer, skrift, symboler, digitalisering og billedsprog

Særligt for de 0-2 årige:

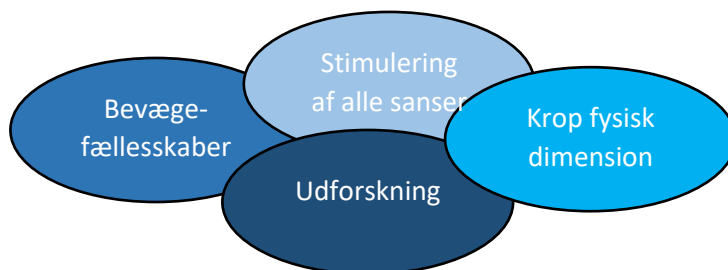
- Øjenkontakt og mimik
- Benævnelse og gentagelse med det rigtige ord
- Inddrage børnenes perspektiv
- At kunne aflæse og sætte ord på følelser og nonverbale udtryk
- Dialogisk læsning

Særlig for de 3-6 årige:

- Skabe rum for at alle kommer til orde
- Inddrage børnenes perspektiv
- Ikke blot "fodre" med ord og svar til et spørgende barn, men undre sig sammen med barnet
- At kunne aflæse og sætte ord på følelser og nonverbale udtryk
- Dialogisk læsning

Krop, sanser og bevægelse

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Det pædagogiske personales rolle:

- Deltager aktivt i (strukturerede) lege og aktiviteter, hvor glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse er i højsædet.
- Motiverer børnene så de udfordres motorisk
- Motiverer børnene til at være vedholdende, så robusthed øges.
- Er nysgerrig på kroppens fysiologi sammen med børnene.
- Er undrende og nysgerrig sammen med børnene

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- Så det skaber rum for børnenes individuelle bevægelsesinteresser
- Så børnenes sanseverden inddrages
- Så børnenes arousal kommer op og ned i løbet af dagen
- Så børnene præsenteres for forskellige fysiske udfoldelsesmuligheder, ude og inde
- så det passer til og udfordrer børnegruppen, både de vilde og stille

Særligt for de 0-2 årige:

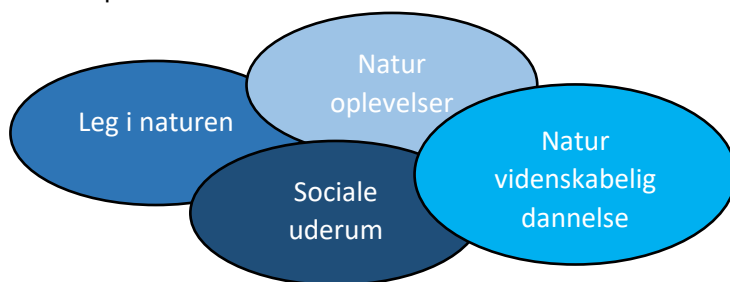
- Støtte barnet i at mærke sig selv
- Opleve bevægelsesglæde
- Daglig opmærksomhed på barnets taktile behov
- Støtte barnets selvhjulpenhed
- Opmærksomhed på barnets søvnbehov

Særligt for de 3-6 årige:

- Støtte barnet i at mærke sig selv
- Opleve bevægelsesglæde
- Daglig opmærksomhed på barnets taktile behov
- Støtte barnets selvhjulpenhed
- Arbejde med sundhed, ernæring og kropsbevidsthed

Natur, udeliv og science

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Det pædagogiske personales rolle:

- At være nysgerrig og undersøgende på naturen sammen med børnene
- Give børnene mulighed for at danne erfaringer gennem naturvidenskabelige eksperimenter
- Give børnene oplevelser med forskellige vejrfænomener
- At have fokus på miljøet i hverdagen sammen med børnene
- Benytte de daglige rutiner til at indøve matematiske begreber
- Give børnene erfaring med og har samtaler om, hvor maden kommer fra

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- Så uderummet (legepladsen og nærmiljøet) anvendes aktivt som et eksperimenterende miljø
- Så legepladsen indrettes på en måde, hvorpå alle sanser bliver bragt i spil
- Så børnene opnår en begyndende forståelse for bæredygtighed
- Så mængder, form og farver bliver en del af børnenes begrebsverden
- Udfra en undersøgende og legende tilgang

Særligt for de 0-2 årige:

- Være ude hver dag for at opleve vind, vejr og årstidens skiften
- Bruge nærmiljøet som udflugtsmål
- Viden om dyr og deres liv
- Vaner og rutiner i forhold til miljø og bæredygtighed i dagligdagen

Særligt for de 3-6 årige:

- Være ude hver dag for at opleve vind, vejr og årstidens skiften
- Bruge nærmiljøet som udflugtsmål
- Viden om dyr og deres liv
- Viden og bevidsthed om miljø og bæredygtighed i dagligdagen

Kultur, æstetik og fællesskab

Særlig opmærksomhed på:

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser både som tilskuere og aktive deltagere, der stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Det pædagogiske personales rolle:

- At inddrage kunst, musik, litteratur, kulturer, digitalisering mv. i det pædagogiske arbejde
- Er nysgerrig og eksperimenterende sammen med børnene
- Sikrer at kreative materialer er tilgængelige for børnene
- Har ansvar for, at afdelingen fremstår oprydning og æstetisk indbydende
- Gå med i leg på børnenes præmisser
- Har bevidsthed om sin skiftende position i legen
- Er nærværende, imødekommende og rollemodel for en god omgangstone (ex. godmorgen, farvel, tak)

Læringsmiljøet tilrettelægges:

- Udfra en legende og undersøgende tilgang
- Så børnene kan eksperimentere indenfor en bred vifte af kulturelle udtryksformer
- Så børnenes egen skabende kraft understøttes
- Så børnene får mulighed for at opleve kultur på forskellige niveauer
- Så afdelingernes såvel som årets traditioner inddrages
- Så børnene gennem nysgerrighed opnår rummelighed og viden om forskellige kulturer og familieformer

Særligt for de 0-2 årige:

- Oplever at føle sig set og hørt hver dag
- Bordskik og maddannelse
- Sanglege, lege og litteratur fra den danske kultur
- Opleve traditioner
- Støtte barnets egen skabende kraft og kreativitet både i proces og produkt
- Inddrages i hverdagsrutinerne

Særligt for de 3-6 årige:

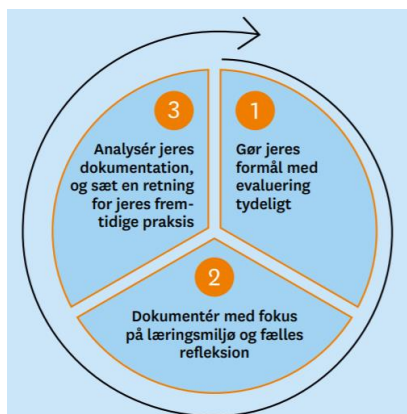
- Oplever at føle sig set og hørt hver dag
- Bordskik og maddannelse
- Sanglege, lege og litteratur fra den danske kultur
- Bevidsthed om egne og andres kultur og traditioner
- Støtte barnets egen skabende kraft og kreativitet både i proces og produkt
- Inddrages og er medansvarlige for afdelingens æstetiske udtryk

Evalueringskultur

Vi har ansvaret for at skabe de bedst mulige læringsmiljøer og det gør vi ved at skruer og justerer på pædagogisk praksis, alt efter behov.

Vi arbejder målrettet med at skabe en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø. Vi arbejder i området med at udvikle forskellige metoder, bl.a. at justere SMITTE modellen, for at den kan bruges i arbejdet med emner der indeholder alle læreplanstemaerne. Herudover er vi i gang med at forankre en metode vi har afprøvet i tre afdelinger i samarbejde med "Praksiskonsulenterne" fra

3 trin i en evaluerende pædagogisk praksis (EVA et al. 2018)

Socialstyrelsen.

Vi reflekterer og giver feedback ud fra udvalgte fokus- og undersøgelsesspørgsmål/indsamling af data, hvor vi arbejder systematisk med spørgsmålene ud fra en fast spørgeramme. Metoden er god til at evaluere på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og målene, samt ikke mindst i forhold til det pædagogiske grundlag.

Vi har årligt TOPI-vurderinger, hvor vi systematisk vurderer alle børn enkeltvis i forhold til læring, trivsel og udvikling. Herudover arbejder vi med fokuspunkter på enkelte børn, hvor der er behov for det samt

dialogprofiler og overgangsbeskrivelser som udarbejdes i forbindelse med forældresamtaler når barnet skal i et skift (f.eks. fra vuggestue til børnehave)

Afdelingerne indsamler derfor løbende data/dokumentation på emner, hverdagsrutiner, leg, voksenstyrede aktiviteter, det pædagogiske grundlag og de enkelte børn. Det forventes at "forløbsbyggeren" i Hjernen og Hjertet bliver implementeret i Esbjerg kommune og denne kan derfor også bruges til dokumentation og indsamling af data. Der er mange muligheder for dokumentationsformer og vi afprøver så mange forskellige som muligt, for at få åbnet op for flere perspektiver.

I forhold til at evaluere arbejdet med den pædagogiske læreplan hvert andet år har vi overvejelser om, at medarbejdere og pædagogiske ledere i de enkelte afdelinger opsummerer erfaringerne for arbejdet med den pædagogiske læreplan og hvad der bør ændres, udvikles og arbejdes videre med. Herunder beskrivelse af, hvordan der er arbejdet med evaluering og evalueringskultur i afdelingen. Lederteamet udarbejder en evalueringskabelon til dette. Det er derfor af stor betydning af afdelingerne systematisk gemmer og får nedskrevet /sammenskrevet de data der indsamles. Vi overvejer også at have fokusgruppeinterview med medarbejdere på tværs af området, samt forældre – evt. Forældrebestyrelsen.

Bilag 1: 5 ture i karrusellen

HAR DU TAGET 5 TURER I KARRUSELLEN MED DIT BARN?

Har du husket at tage 5 ture i karrusellen med dit barn i dag?

Gør altid brug af åbne spørgsmål

*Husk at spørge med **HV**-ord*

Hvordan kom du derhen?

Hvad gjorde du så?

Hvad tror du, der er sket?

Hvor mon han skal hen?

Hvorfor ser det sådan ud?

Hvilken form har din madkasse?

Hvordan kan man det?

Hvad har du lavet i dag?